

Telefűstöljük saját életterünket

Nagy szennyezőforrások nélkül is elromolhat a levegő minősége

• Főként a fűtésrendszerekből származó, illetve a gépjárművek által kibocsátott, a légutakba akadálytalanul bejutó, szálló pornak nevezett apró fűstrészecskék jelentenek veszélyt a légszennyezés szempontjából Hargita megyében. Milyen levegőt szívunk be, és mekkora gond a légszennyezettség a térségben – erről kérdeztünk szakembereket.

SZÉCHELY ISTVÁN

Érződik, hogy elkezdődött a fűtési szezon, és az, hogy nincs légmozgás, ugyanis kissé megnőtt a levegőben a PM10-nek és a PM2,5-nek nevezett szálló por, illetve az ammónia koncentrációja, de még nincs veszély – foglalta össze a helyzetet a légszennyezettségi adatok alapján Domokos László József, a Hargita Megyei Környezetvédelmi Ügyvédség vezetője. Az intézmény naponta méri a levegő minőségét, és mint az igazgató elmondta, ez nem kifogástalan, időnként – főleg a téli időszakban – vannak gondok, de többnyire a megengedett határérték alatt marad a különféle szennyezőanyagok mennyisége. Mivel a megyében nincs légszennyezéssel járó ipari tevékenység, az ország más részeihez képest nagyon jó a levegő minősége, máshol nagyobb gondok vannak – mondta Domokos László József.

Nincs adat a kiskazánok számáról

A légszennyezéshez kapcsolódóan nem, csupán általánosságban összesíti a légúti megbetegedések számát a Hargita Megyei Népegészségügyi Igazgatóság, de az elmondható a sokévi adatok alapján, hogy enyhe emelkedést mutat a különféle légúti megbetegedések száma – idézte fel emlékezetből a statisztikai adatokat dr. Tar Gyöngyi, az intézmény vezetője. Magyarozatként viszont hozzáfűzte, az emelkedő tendenciának nem feltétlenül az az oka, hogy nőtt a légszennyezettség és emiatt a légúti betegségek gyakorisága, a nagyobb számok oka lehet az is, hogy fejlődött a kórházak diagnosztikai műszerezettség.

Hargita megyében nincs ipari légszennyezés, ami van, az a közlekedésből, elsősorban a kipufogógázokból származik, illetve fűtésrendszerekből – tájékoztatott az intézményvezető. Negatívumként említette, és a rossz városgazdálkodások számlájára írta viszont azt, hogy a Hargita megyei településeken nagyon sok az egyéni hőközpont, amelyek hatásfokukat és a légszennyezés mértékét tekintve is rosszabb megoldásnak számítanak a távfűtési rendszereknél. Ezek ráadásul azt a légréteget szennyezik,

amelyben az emberi élettér található. Igaz ugyan, hogy ezeknek nagyon szigorú műszaki paramétereknek kell megfelelniük, csak hogy „a sok kicsi sokra megy”. „Ennek a jelenségnek a nagy veszélye inkább az, hogy kicsúszt az ellenőrzés alól. Nem tudjuk, nincs adat arról, hogy hány egyéni fűtőközpont – fás kazán, gáz-

kazán – üzemel Hargita megyében vagy egy-egy vidéken” – fogalmazott Tar Gyöngyi. Érvelése szerint ezek szennyezőkapacitása összeadóhat, hozzáfűzte viszont, hogy az általuk jelentett veszély még így is elmarad a közlekedés, illetve az ipari tevékenységek által okozott légszennyezés veszélyétől.

Dacára viszont annak, hogy Hargita megyében nem jelentős a légszennyezés mértéke, ez időnként mégis veszélyes mértékűre nő az úgynevezett inverziós jelenség miatt, ami elsősorban a Csíki-, illetve a Gyergyói-medencében tapasztalható. Ez azt eredményezi, hogy ezekben a hegyek által körülzárt hideg, mély medencékben a levegő tisztulása az alsó rétegekben nem valósul meg. Ez egyébként kitűnik a környezetvédelmi ügynökség méréseinek eredményéből is. Igaz ugyan, hogy az éves statisztikákban ritkán találhatók határérték-túllépéseket, de a napi mérések nagyon ingadozó értékeket mutatnak. November végén például

Tisztul a levegő

Az ország megyéi kétféle térségre csoportosíthatók: azokra, amelyek nagyobb légszennyezettségi problémákkal küszködnek, és azokra, amelyekben, bár nincs jelentős szennyezőforrás, néhanapján mégis előfordulnak határérték-túllépések. Hargita megye az utóbbiak közé tartozik – mondta el Szép Róbert államtitkár, az Országos Környezetvédelmi Helyettes Főbiztos. Hargita megye sajátossága, hogy többnyire zárt medencék alkotják, főleg a csíki és a gyergyói térség, de Udvarhelyszéken sem sokkal jobb a helyzet. Ezekben a zónákban nagyon gyakori, hogy lokális anticiklonok alakulnak ki, azaz nagyon stabilá válik a levegő, ami hőinverzióhoz vezet, az pedig csapdába ejti a szennyezőanyagokat. „Ezért Hargita megyében vannak periódusok, amikor egyes szennyező anyagok határérték-túllépéseket mutatnak. A szálló porokra, a PM10-re és a PM2,5-re gondolok elsősorban” – mondta a szakember. Hőinverzió idején nagyon rétegzetté válik a levegő, és a rétegek között nincs keveredés, a szennyező anyagok pedig megrekednek és felhalmozódnak ezekben a rétegekben. A légszennyezés szempontjából azért jelentenek nagyobb veszélyt az egyéni hőközpontok, mert azok az inverziós rétegben szennyeznek. Ez a csíki térségben a talajszinttől mérve 70–80 méter vastagságú. A távfűtési rendszerek kéményei ennél nagyobb magasságban engedik ki a füstöt, így az el tud oszlani – magyarázta a távfűtési rendszerek előnyét Szép Róbert.

Megnyugtatóként viszont elmondta, dacára annak, hogy a gépkocsik száma nőtt, Hargita megyében jelentősen javult a levegő minősége 2012 óta. A Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem Csíkszeredai Kara biomérnöki tanszékének társult adjunktusaként elmondta, a zárt típusú medencék levegőjének minőségét illetően több környezetvédelmi kutatást is végeznek, és ezek mind kedvező eredményeket hoztak. Környezetvédelmi szempontból jobb a gépkocsik, a háztartásokban már egyre többen használnak korszerű fűtésrendszereket, egyre több a megyében az aszfaltút, és ezek karbantartása is fejlettebb, mint évekkel ezelőtt, de a légszennyezés csökkenése nagyban köszönhető az önkormányzatok beruházásainak is, amelyek eredményeképpen körforgalmak és terelőutak épültek, illetve a hőszigetelési programoknak is – összegezte az eredményeket a szakember, aki szerint a levegő minőségét tekintve Hargita megye az országos lista első negyedében helyezkedik el.

Szomogfelhőben úszva. A hőinverzió csapdába ejti a szennyezőanyagokat

▲ FOTÓ: BARABÁS ÁKOS

„A légszennyezés szempontjából azért jelentenek nagyobb veszélyt az egyéni hőközpontok, mert azok az inverziós rétegben szennyeznek.

voltak napok, amikor rossz, sőt kifejezetten rossz volt a levegő minősége, a közvetlenül előtte és utána lévő napokon viszont nagyon jó. Erre a légköri jelenségek és a földrajzi viszonyok összefüggéseiben keresendő a magyarázat.